

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
پژوهشگاه مطالعات
امنیت و پیشرفت
I.S.D.S

نشست چین، آسه آن – شورای همکاری خلیج فارس

اهمیت و دلالت‌ها

ابرا‌رنگار ۱۶۷ | مرداد ۱۴۰۴

پژوهشگاه مطالعات امنیت و پیشرفت

پژوهشکده ابرار معاصر تهران

نشست چین، آسه آن – شورای همکاری خلیج فارس

اهمیت و دلالت‌ها

ابراونگار ۱۶۷

پژوهشگاه مطالعات امنیت و پیشرفت

پژوهشکده مطالعات و تحقیقات بین‌المللی ابرار معاصر تهران

۱۴۰۴

نشست چین، آسه‌آن - شورای همکاری خلیج فارس؛ اهمیت و دلالت‌ها
تدوین و انتشار: پژوهشکده مطالعات و تحقیقات بین‌المللی ابرار معاصر تهران
تاریخ انتشار: مرداد ۱۴۰۴
تلفن و دورنگار: ۸۸۹۱۲۴۳۶-۸۸۹۰۱۹۵۷
نشانی اینترنت: www.tisri.org
تیراژ: محدود

خلاصه مدیریتی

- با توجه به عدم قطعیت فزاینده در محیط اقتصادی منطقه‌ای و جهانی بی‌ثبات، کشورهای در حال توسعه درصدد ایجاد شراکت‌های جدید و عرصه‌های جدید همکاری برآمده‌اند.

- چین، آسه‌آن و شورای همکاری خلیج فارس در مجموع ۲۴/۸ تریلیون دلار تولید ناخالص داخلی جهان را به خود اختصاص داده‌اند و جمعیتی در حدود ۲/۱۵ میلیارد نفر دارند. این ویژگی‌ها موجب می‌شود که فرصت‌های قابل توجهی برای هم‌افزایی میان این بازیگران، بازارهای آنها، تعمیق سطوح نوآوری و ارتقای سرمایه‌گذاری بینا منطقه‌ای به‌وجود بیاید.

- پکن هم‌اکنون دارای روابط تجاری نزدیک با آسه‌آن است و به‌عنوان شریک تجاری نخست این بلوک شناخته می‌شود و یک سوم نفت خام خود را از کشورهای شورای همکاری خلیج فارس تأمین می‌کند. شورای همکاری نیز هفتمین شریک تجاری آسه‌آن است.

- اهمیت این اجلاس در آن است که نه تنها یک نقطه عطف برای همکاری منطقه‌ای در آسیا به‌شمار می‌رود، بلکه یک اعلان جمعی ملت‌های جنوب جهانی ذیل منطق چندجانبه‌گرایی و اراده جنوب جهانی برای غلبه بر یکجانبه‌گرایی است.

- اولویت‌های اصلی این اجلاس عبارت بود از: پیشبرد موافقتنامه تجارت آزاد میان شورای همکاری خلیج فارس و چین که به نظر می‌رسد تا

اواسط ۲۰۲۶ نهایی شود؛ به‌روزرسانی موافقتنامه منطقه تجارت آزاد چین و آسه‌آن و به اصطلاح تدوین نسخه «۳ آن».

- بلوک آسه‌آن، چین و شورای همکاری خلیج فارس به‌دنبال تقلید از مدل همگرایی اروپایی نیست، بلکه درصدد ایجاد یک ائتلاف اقتصادی متکثر است که در اولویت‌های جنوب جهانی ریشه دارد.

- در این اجلاس، بنیاد و محور ائتلاف نه رویارویی ایدئولوژیک یا راهبردی، بلکه تلاش برای ترمیم شکاف‌های ایجاد شده در نظم جهانی بنا نهاده شد.

- این سه بلوک می‌توانند مدلی از همکاری را توسعه دهند که متمایز از چارچوب غربی است که از ویژگی‌های آن برتری اجماع بر اجبار، اولویت داشتن تجارت بر تعرفه و ترجیح همزیستی و انعطاف‌پذیری بر رقابت است.

مقدمه

در زمانه‌ای که یکجانبه‌گرایی، خروج از توافقات بین‌المللی، تهدید به اعمال تعرفه‌های فلج‌کننده و عدم قطعیت‌های اقتصادی به ویژگی بارز روابط بین‌الملل تبدیل شده است، برخی از مراکز قدرت جهانی از جمله چین، آسه‌آن و شورای همکاری خلیج فارس به دنبال تقویت جایگاه خود در عرصه بین‌المللی و مقابله با سیاست‌های یکجانبه‌گرایانه هستند. بر این اساس، نخستین اجلاس سه جانبه این سه بازیگر اواخر مه ۲۰۲۵ در مالزی برگزار شد. افزایش تجارت آزاد، تلاش برای تکمیل مذاکرات مرتبط با موافقتنامه تجارت آزاد میان چین و شورای همکاری خلیج فارس و به‌روزرسانی و ارتقای منطقه تجارت آزاد میان آسه‌آن و چین از مهم‌ترین توافقات انجام شده در این اجلاس بود. موضوعی که نشان می‌دهد این سه بازیگران درصدد تعمیق همکاری‌ها و همگرایی اقتصادی خود هستند. در این یادداشت افزون بر اشاره به روابط اقتصادی رو به گسترش اضلاع این ائتلاف، به دلایل شکل‌گیری این بلوک همکاری و همچنین رویکرد آنها به نظم جهانی اشاره خواهد شد که به نظر می‌رسد بیشتر رویکردی اقتصادی و تمدنی است.

الف) پیوندهای اقتصادی چین، آسه‌آن و شورای همکاری خلیج فارس

چین، آسه‌آن و شورای همکاری خلیج فارس در مجموع ۲۴/۸ تریلیون دلار تولید ناخالص داخلی جهان را به خود اختصاص داده‌اند و جمعیتی در حدود ۲/۱۵ میلیارد نفر دارند. این ویژگی‌ها موجب می‌شود که فرصت‌های قابل توجهی برای هم‌افزایی میان این بازیگران، بازارهای آنها، تعمیق سطوح نوآوری و ارتقای سرمایه‌گذاری بین‌منطقه‌ای به‌وجود بیاید (Chew, 2025). این سه بازیگر در سال‌های اخیر توانسته‌اند افزون بر تقویت جایگاه اقتصادی خود در عرصه بین‌المللی، روابط اقتصادی میان خود را نیز ارتقا دهند. برای نمونه، بلوک آسه‌آن یکی از بزرگ‌ترین شرکای تجاری در عرصه جهانی است و تجارت خارجی چین نیز در ۲۰۲۴، بیش از ۴ تریلیون بوده است که ۸ درصد تجارت جهانی کالا و خدمات را شامل می‌شود (Helmy, 2025). چین دومین اقتصاد بزرگ جهان است و اعضای آسه‌آن پنجمین اقتصاد بزرگ جهان محسوب می‌شوند. نرخ رشد اقتصادی کشورهای خلیج فارس نیز از ۲/۱ درصد در ۲۰۲۴ به ۴/۲ درصد در ۲۰۲۵ خواهد رسید (Mo, 2025).

پکن هم اکنون دارای روابط تجاری نزدیک با آسه‌آن است و به‌عنوان شریک تجاری نخست این بلوک شناخته می‌شود و یک سوم نفت خام خود را از کشورهای شورای همکاری خلیج فارس تأمین می‌کند. شورای همکاری نیز هفتمین شریک تجاری آسه‌آن است و مجموع تجارت آنها در ۲۰۲۳ به ۱۳۰/۷ میلیارد دلار رسید. شش کشور شورای همکاری خلیج فارس ۳/۵ درصد تجارت آسه‌آن را تشکیل می‌دهند که این عدد در تجارت با چین به ۲۰ درصد می‌رسد (Strangio, 2025). کشورهای شورای همکاری خلیج فارس همچنین در کشورهای عضو آسه‌آن سرمایه‌گذاری‌های قابل توجهی

انجام داده‌اند. برای نمونه، کویت در بخش انرژی ویتنام و اندونزی سرمایه‌گذاری انجام داده است و شرکت آرامکوی عربستان نیز در سال ۲۰۱۷ از سرمایه‌گذاری ۷ میلیاردی با پتروناس مالزی خبر داد (Helmy, 2025).

تجارت میان شورای همکاری خلیج فارس و آسه‌آن در سال‌های گذشته رشد قابل توجهی داشته است. برای نمونه، تجارت میان آنها در ۲۰۲۴، ۶۳ میلیارد دلار بوده است. شورای همکاری خلیج فارس، پنجمین شریک تجاری آسه‌آن است. در حوزه سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی نیز سرمایه‌گذاری شورای همکاری خلیج فارس در آسه‌آن در ۲۰۲۳، ۵ میلیارد دلار بوده است. موافقتنامه تجارت آزاد آسه‌آن و چین یکی از قوی‌ترین کاتالیزورها برای رشد تجارت دوجانبه است که موجب حذف محدودیت‌های گمرکی و کمک به تقویت همکاری اقتصادی فرامرزی شده است. چین همچنین از طریق اجرای ابتکار کمربند و راه نقش مهمی در تقویت روابط میان آسه‌آن و شورای همکاری خلیج فارس داشته است. پکن نیز سرمایه‌گذاری سنگینی در بخش انرژی‌های تجدیدپذیر در شورای همکاری انجام داده است. با این حال، به‌رغم افزایش تجارت چین با آسه‌آن، آمریکا همچنان بازیگری مهم در بازار شرق آسیا به شمار می‌رود. در اوایل سال ۲۰۲۴، آمریکا توانست جایگاه چین را به‌عنوان بزرگ‌ترین بازار صادراتی آسه‌آن را به دست آورد. آمریکا تا سال ۲۰۲۳ در مجموع با ۴۸۰ میلیارد دلار بزرگ‌ترین منبع سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی در کشورهای آسه‌آن بوده است که تقریباً دو برابر مجموع سرمایه‌گذاری‌های آمریکا در چین، ژاپن، کره جنوبی و تایوان است (Chew, 2025).

ب) دلایل شکل‌گیری ائتلاف سه جانبه

با توجه به عدم قطعیت در محیط اقتصادی منطقه‌ای و جهانی، کشورهای در حال توسعه درصدد ایجاد شراکت‌های جدید و عرصه‌های جدید همکاری برآمده‌اند. از این‌رو، برگزاری نخستین اجلاس مشترک آسه‌آن، شورای همکاری خلیج فارس و چین را نمی‌توان برون‌دادی اتفاقی یا بدون برنامه‌ریزی پیشین دانست:

- این اجلاس محصول طبیعی همکاری و گفتگوهای دوجانبه میان سه عضو این ائتلاف است که در ۵ سال گذشته شدت بیشتری یافته است.

- با توجه به خیزش جنوب جهانی، این اجلاس بازتاب‌دهنده برون‌داد شبکه‌های رو به گسترش شراکت‌های یکپارچه و هم‌پوشان میان سه ضلع این ائتلاف است. آسه‌آن و چین با تعرفه‌های سنگین آمریکا مواجه شده‌اند و شورای همکاری خلیج فارس نیز در موضوع قیمت‌گذاری انرژی و امنیت مالی تحت فشار سنگین قرار دارد. از این‌رو، سه ضلع این بلوک جدید نه تنها به اجماع رسیده‌اند، بلکه از ظرفیت‌های لازم برای همکاری بین‌منطقه‌ای نیز بهره‌مند هستند (Global Times, 2025).

- کاهش نفوذ آمریکا در جنوب جهانی همراه با قطبی‌شدن فزاینده سیاست‌های آمریکا در خاورمیانه، زمینه را برای شکل‌گیری ائتلاف‌های بدیل جنوب-جنوب فراهم کرده است.

- این سه بازیگر به نوعی مکمل هم می‌توانند باشند: جمعیت جوان و منابع آسه‌آن، توانمندی صنعتی چین همراه با سرمایه و ثروت شورای همکاری خلیج فارس.

- به لحاظ فرهنگی، در این اجلاس بارها بر اهمیت تبادلات مردم با مردم و پیوندهای اسلامی در میان کشورهای آسه‌آن و شورای همکاری خلیج

فارس و چندقرن تعامل در حوزه دین و البته مراودات تجاری تاکید شد همچنین آسه‌آن، چین و شورای همکاری خلیج فارس به‌عنوان کانون‌هایی معرفی شدند که به لحاظ تنوع فرهنگی و پیوندهای تاریخی، غنی هستند و این پیوندهای تمدنی می‌توانند مبنای جدید برای تقویت تعاملات در حوزه قدرت نرم، افزایش گردشگری و تبادل دانشجو باشند. در همین راستا، چین سیاست حذف روادید برای چهار کشور عربستان، عمان، بحرین و کویت به مدت یکسال را اعلام کرد. پیشتر امارات و قطر از این سیاست بهره‌مند شده بودند. همچنین انجام گفتگوهای تمدنی کنفوسیوسی - اسلامی با حمایت چین مواجه شد (Jing, 2025).

اهمیت این اجلاس در آن است که نه تنها یک نقطه عطف برای همکاری منطقه‌ای در آسیا به شمار می‌رود، بلکه یک اعلان جمعی ملت‌های جنوب جهانی ذیل منطق چندجانبه‌گرایی و اراده جنوب جهانی برای غلبه بر یکجانبه‌گرایی است. در این اجلاس تلاش فراوانی برای ایجاد یک الگوی همگرایی بین‌تمدنی انجام شد؛ زیرا این سه کنشگر میزبان تمدن‌های پویا، ارزش‌های مشترک آسیایی از قبیل صلح و همکاری هستند و می‌توانند اختلاف‌ها را با تعامل و فهم متقابل، و تقویت همکاری‌ها حل و فصل کنند (Fan and Liang, 2025). این ائتلاف سه جانبه به‌ویژه برای چین دارای اهمیت است؛ زیرا ائتلافی است که در آن آمریکا حضور ندارد و از نظر چین، همکاری سه جانبه یک مدل توسعه‌محور و مکمل همکاری چندجانبه برای کشورهای جنوب و در چارچوب ابتکار کمربند و راه و ابتکارات سه گانه جهانی این کشور است. در مدل مطلوب چین، تمرکز بر مزیت‌های نسبی هر ضلع این ائتلاف و نه رویارویی ایدئولوژیک قرار داده شده است. کشورهای خلیج فارس نیز از نظر دیپلماتیک و راهبردی معمولاً از همکاری جنوب-

جنوب استقبال می‌کنند و در موضوعاتی همچون استعمارزدایی، اصلاح حکمرانی جهانی با سایر کشورهای در حال توسعه هم نظر هستند.

ج) چشم‌انداز پیش‌رو؛ رویکرد اقتصادی – تمدنی به نظم بین‌الملل

یکی از مسائل مهم در اجلاس سه‌جانبه، چگونگی مدیریت سیاست تعرفه‌ای ترامپ بود. پس از اعلام سیاست‌های تعرفه‌ای ترامپ با عنوان «روز آزادی»^۱ کشورهای عضو آسه‌آن با تعرفه‌هایی از ۳۲ تا ۴۹ درصد مواجه شدند (Strangio, 2025). از این‌رو، موضوع تعرفه‌های اعمال شده از سوی آمریکا در کانون توجه این اجلاس سه‌جانبه قرار داشت. در مجموع، اولویت‌های اصلی این اجلاس عبارت بود از: پیشبرد موافقتنامه تجارت آزاد میان شورای همکاری خلیج فارس و چین که به نظر می‌رسد تا اواسط ۲۰۲۶ نهایی شود؛ به‌روزرسانی موافقتنامه منطقه تجارت آزاد چین و آسه‌آن و به اصطلاح تدوین «نسخه ۳»^۲ آن؛ افزودن مؤلفه تجارت دیجیتال و همکاری بیشتر در حوزه فناوری؛ و توسعه مناطق صنعتی مشترک. این طرح‌های اقتصادی همگی به دنبال متنوع‌ساختن وابستگی‌های تجاری و کاهش اتکای بیش از اندازه به بازارهای غربی هستند. برای نمونه، تجارت در درون آسه‌آن همچنان زیر ۲۵ درصد است، شورای همکاری خلیج فارس با گذار نسلی و بی‌ثباتی بالقوه در بهای نفت مواجه است و اقتصاد داخلی چین نیز با مشکلاتی رو به‌روست. با این وجود، این سه بلوک اقتصادی تلاش می‌کنند در عصرجداسازی اقتصادی و حمایت‌گرایی و کمرنگ شدن ائتلاف‌ها به‌ویژه با ورود ترامپ به

1. Liberation Day

2. Version 3.0

کاخ سفید، ائتلاف اقتصادی خود را تثبیت کنند (Kim Beng and Hamza, 2025).

چین دارای توانمندی‌های قابل توجه در زیرساخت‌های دیجیتال، فناوری‌های سبز و زنجیره عرضه جهانی است و بدین ترتیب کشورهای آسه‌آن و خلیج فارس می‌توانند از دسترسی به سرمایه‌گذاری، فناوری و مسیرهای تجاری متنوع بهره‌مند شوند. برای آسه‌آن نیز این فرصت راهبردی وجود دارد تا از ظرفیت‌های چین و خلیج فارس برای پرکردن شکاف‌های توسعه‌ای منطقه‌ای استفاده کند. همچنین در صورت پیوستن شورای همکاری خلیج فارس به شراکت اقتصادی جامع منطقه‌ای^۱، اکوسیستم تجاری آسه‌آن به‌طور قابل توجهی تقویت خواهد شد (Haziq Mahmud, 2025). یکی از اهداف این بازیگران ایجاد یک منطقه تجارت آزاد میان آسه‌آن، خلیج فارس و چین است. آسه‌آن و چین هر یک به‌طور جداگانه به‌دنبال امضای موافقتنامه منطقه تجارت آزاد با شورای همکاری خلیج فارس هستند. این در حالی است که آسه‌آن با چین موافقتنامه منطقه تجارت آزاد را امضا کرده است. اگرچه ایده منطقه تجارت آزاد میان این سه بازیگر جسورانه است، اما احتمال شکل‌گیری آن به رغم نظام‌های تنظیم‌گری متفاوت، استانداردهای تجاری و تفاوت در سطح گشودگی اقتصادی این کشورها، همچنان وجود دارد.

به‌رغم تمام اختلافات موجود در درون آسه‌آن ازجمله در زمینه مسائل مربوط به دریای چین جنوبی و وجود مؤلفه‌ای به نام آمریکا، اجلاس سه جانبه در مالزی نشان از گذار این کشورها از ذهنیت و جزم‌گرایی اقتصادی غربی حکایت دارد. بلوک آسه‌آن، چین و شورای همکاری خلیج فارس

به دنبال تقلید از مدل همگرایی اروپایی نیستند، بلکه درصدد ایجاد یک ائتلاف اقتصادی متکثری هستند که در اولویت‌های جنوب جهانی ریشه دارد. «چشم‌انداز ۲۰۴۵»^۱ آسه‌آن و «ابتکار کمربند و راه چین» هر دو روی حاکمیت، ایجاد زیرساخت‌ها و اتصال منطقه‌ای همپوشان تأکید دارند. اقتصادهای خلیج فارس نیز که با مازاد سرمایه مواجه هستند به دنبال استفاده از رشد بالا و بازار باثبات جنوب شرق آسیا برای سرمایه‌گذاری بلندمدت خود هستند. پکن هم به دنبال تسهیل چارچوب‌های نهادی از جمله بحث در مورد شکل‌گیری صندوق توسعه آسه‌آن-شورای همکاری خلیج فارس^۲ است. از سوی دیگر، مدل‌های تأمین مالی اسلامی چین در میان اعضای آسه‌آن با استقبال مواجه شده است؛ زیرا با هنجارهای اجتماعی و قومی این کشورها در یک راستا قرار دارند. ابتکار کمربند و راه چین همچنین به دنبال اجرای پروژه‌های زیرساختی در آسه‌آن است و این سازمان را به منابع انرژی خلیج فارس و زنجیره‌های لجستیکی چین پیوند می‌زند (Karan, 2025).

در این اجلاس سه‌جانبه نگاه تمدنی به روابط بین‌الملل نیز بسیار پررنگ بود. هر یک از این بازیگران در کنار توانمندی‌های اقتصادی از ظرفیت‌های تمدنی خاصی نیز برخوردارند. در این اجلاس، بنیاد و محور ائتلاف نه رویارویی ایدئولوژیک یا راهبردی، بلکه تلاش برای ترمیم شکاف‌های ایجاد شده در نظم جهانی بنا نهاده شد. آنچه این اجلاس سه‌جانبه را اجلاسی منحصر به فرد جلوه داد، رویکرد تمدنی آن بود. آسه‌آن مدعی بهره‌مندی از الگوهای «همزیستی تکررگرایانه» و «نهادگرایی انعطاف‌پذیر» است، چین نیز

1. Vision 2025

2. ASEAN-PGCC Development Fund

با میراث کنفوسیوسی و اهرم‌های اقتصادی خود می‌تواند جاه‌طلبی‌های فناورانه اعضا را را برآورده کند و شورای همکاری خلیج فارس نیز به‌رغم همه اختلافات درونی خود، منشاء ثروت و نوعی هویت دینی است. این سه بلوک می‌توانند مدلی از همکاری را توسعه دهند که متمایز از چهارچوب غربی است که از ویژگی‌های آن برتری اجماع بر اجبار، اولویت داشتن تجارت بر تعرفه و ترجیح همزیستی و انعطاف‌پذیری بر رقابت است. هر چند شرایط کاملاً بر وفق مراد نیست و برخی ضعف‌های ساختاری نیز نمایان است.

سخن پایانی

برگزاری اجلاس سه جانبه میان آسه‌آن، چین و شورای همکاری خلیج فارس در اواخر مه ۲۰۲۵ بیانگر تعمیق همکاری‌های جنوب-جنوب، تعمیق شراکت‌های اقتصادی و تشکیل یک جبهه مستقل‌تر در دوران عدم قطعیت‌های فزاینده جهانی به‌ویژه برای مقابله با تعرفه‌های آمریکا بود. آسه‌آن، چین و شورای همکاری خلیج فارس در حال تقویت همگرایی اقتصادی و تجاری جنوب-جنوب هستند. بر اساس آمارهای سازمان تجارت جهانی، تجارت جنوب-جنوب هم اکنون ۲۸ درصد تجارت جهانی را به خود اختصاص داده است که نسبت به سال ۲۰۰۵، ۱۱ درصد افزایش را نشان می‌دهد (Global Times, 2025). جهان در حال حرکت به سوی چندقطبی شدن به لحاظ سیاسی و اقتصادی است. با توجه به اینکه گرانیگاه اقتصادی در حال چرخش به آسیاست، انتظار می‌رود موج بعدی جهانی‌شدن به رهبری بلوک‌های تجاری از جمله آسه‌آن، شورای همکاری خلیج فارس و همچنین قدرت‌های تجاری از جمله چین شکل بگیرد. شکل‌گیری سازکار همکاری سه جانبه و تعمیق شراکت میان این سه

بازیگر هم می‌تواند به شکوفایی اقتصادی بیشتر هر سه ضلع این ائتلاف و همچنین به پیشبرد صلح و توسعه در آسیا کمک کند. در زمانه‌ای که برخی کشورهای غربی به دنبال تضعیف همکاری اقتصادی جهانی از طریق سیاست حمایت‌گرایی و تهدید ثبات بین‌المللی از طریق یکجانبه‌گرایی هستند، این ائتلاف سه جانبه می‌تواند موضع جنوب جهانی را در برابر کشورهای غربی تقویت و این پیام را ارسال کند که کشورهای جنوب جهانی در حفاظت از منافع مشترک و توسعه خود فعال‌تر خواهند شد. اگر چه این احتمال وجود دارد که برگزاری این اجلاس بتواند بر تجدیدنظر واشنگتن در تعرفه‌های دوجانبه تأثیرگذار باشد، با این حال واشنگتن نیز به دلیلی تنوع روابط تجاری خود با کشورهای جنوب شرق آسیا و خلیج فارس نگرانی چندانی ندارد. هر چند باید به این نکته نیز اشاره کرد که آمریکا نسبت به همکاری‌های فزاینده آسه‌آن، چین و خلیج فارس در حوزه‌های هوش مصنوعی و زیرساخت‌های دیجیتال از خود واکنش نشان خواهد داد. در نهایت، می‌توان گفت همگرایی میان صادرکنندگان اصلی انرژی در شورای همکاری خلیج فارس، مصرف‌کنندگان بزرگ انرژی در آسه‌آن و بازار بزرگ چین می‌تواند مزیت‌های بزرگی برای این ائتلاف به همراه داشته باشد.

منابع

1. Chew, A. (2025, May 28). *Gulf States, China take centre Stage at Summit of Southeast Asian Nations*. Retrieved June 10, 2025, from Aljazeera. <https://www.aljazeera.com/news/2025/5/28/gulf-states-china-take-centre-stage-at-summit-of-southeast-asian-nations>
2. Fan, A., & Liang, R. (2025, May 27). *China, ASEAN, GCC Seek Enhanced inter-Regional Cooperation*. Retrieved June 6, 2025, from Global Times. <https://www.globaltimes.cn/page/202505/1334958.shtml>
3. Global Times. (2025, May 26). *(2025) ASEAN-GCC-China Summit Reflects Aspirations of the Global South*. Retrieved June 4, 2025, from <https://www.globaltimes.cn/page/202505/1334867.shtml>
4. Haziq Mahmud, A. (2025, May 29). *First ASEAN-Gulf bloc-China Summit 'Ambitious', but Competing Interests Pose Partnership Challenge*. Retrieved June 3, 2025, from <https://www.channelnewsasia.com/asia/asean-china-gulf-trump-tariffs-competing-interests-5158121>
5. Helmy, N. (2025, May 16). *China's Role in the Success of the ASEAN-GCC Joint Summit in Malaysia 2025*. Retrieved June 6, 2025, from Modern Diplomacy. <https://moderndiplomacy.eu/2025/05/16/chinas-role-in-the-success-of-the-asean-gcc-joint-summit-in-malaysia-2025/>
6. Jing, L. (2025, June 4). *ASEAN vs GCC: Why one Embraces China, the other Hesitates*. Retrieved June 8, 2025, from Think China. <https://www.thinkchina.sg/politics/asean-vs-gcc-why-one-embraces-china-other-hesitates>
7. Karan, S. (2025, June 3). *A New Asian Triad: ASEAN, China, and the Persian Gulf Align*. Retrieved June 8, 2025, from The Cradle. <https://thecradle.co/articles/a-new-asian-triad-asean-china-and-the-persian-gulf-align>

8. Kim Beng, P., & Hamzah, L. (2025, May 31). *ASEAN-GCC-China Summit: a Civilized Vision in a Fractured World*. Retrieved June 8, 2025, from Asia Times. <https://asiatimes.com/2025/05/asean-gcc-china-summit-a-civilized-vision-in-a-fractured-world/>
9. Mo, J. (2025, May 27). *Asean GCC-China Summit Seen as Key for Global South*. Retrieved June 8, 2025, from China Daily. <https://www.chinadailyasia.com/hk/article/612644>
10. Strangio, S. (2025, May 28). *ASEAN Holds First Trilateral Summit with China, Gulf States*. Retrieved June 2, 2025, from The Diplomat. <https://thediplomat.com/2025/05/asean-holds-first-trilateral-summit-with-china-gulf-states>

«پژوهشگاه مطالعات امنیت و پیشرفت» به منظور پاسخگویی به بخشی از نیازهای پژوهشی کشور در راستای تولید شناخت جامع از محیط امنیت ملی، پاسخگویی به نیازهای پژوهشی و مطالعاتی، انجام پژوهش‌های کاربردی و استقرار سیاست‌های پژوهش‌مبنا و تقویت فرآیند سیاستگذاری و حکمرانی کشور با رویکردی علمی و راهبردی تأسیس شد.

این مرکز در حال حاضر با چهار پژوهشکده «مطالعات راهبردی»، «ابرار معاصر تهران»، «مطالعات حکمرانی فرهنگی و اجتماعی» و «علوم و فناوری‌های نوظهور» در حوزه‌های سیاسی، امنیتی، فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی، امنیت بین‌الملل و فناوری‌های نوظهور مشغول به فعالیت است.